

Leerlingenbetrokkenheid

Het provinciaal integratiecentrum (PRIC) heeft een ondersteuningsaanbod voor basisscholen¹. Maar ook naar secundaire scholen wil het PRIC impulsen geven en ontwikkelingen mee opvolgen. Virgo+ in Vilvoorde was samen met het PRIC op zoek naar een manier om de **ouderbetrokkenheid te vergroten**. Samen werd geconcludeerd dat **ouderbetrokkenheid in het secundair onderwijs maar mogelijk is door een grotere leerlingenbetrokkenheid**. En dus gingen we daarvoor. Virgo+ zocht en vond een partner om hier een eerste jaar rond te werken. Ze schakelden de **vzw Doedéskadén** in om leerlingendagen in het vierde jaar te organiseren. Volgend jaar neemt het leerkrachtenteam dit zelf op. PRIC liep mee in het proefproject en brengt gretig verslag uit. **Go, Virgo+, go!**

Virgo+ is sinds twee jaar geherstructureerd en het team is op zoek naar een positief nieuw elan. Samen met de leerlingen willen ze op weg naar een open en inspirerende schoolcultuur.

Op de leerlingendagen brachten de klastitularis en de klas een dag samen door onder begeleiding van vzw Doedéskadén. Ze deden vertrouwensoefeningen, leerden elkaar beter kennen door gesprekken. Beide partijen kregen de kans om uit te leggen wanneer ze een les een goede les vonden. Hieruit groeiden afspraken tussen klasleerkrachten en leerlingen.

In een tweede stap, na de leerlingendagen, gingen de leerlingen ook aan de andere leerkrachten voorstellen om samen dezelfde afspraken te maken. Zo maakten ze van de lessen zo veel mogelijk 'goede lessen'. De afspraken gingen om dingen als: 'luisteren naar elkaar', of naar meer praktische dingen als 'vijf minuten pauze houden tussen een dubbel lesuur', 'een keer per maand samen met de klastitularis de boterhammen opeten in de klas' of 'af en toe met multimedia werken en bv. zelf een filmpje maken'. Het waren boeiende momenten voor iedereen.

WE VERZAMELDE REACTIES VAN ZOWEL LEERLINGEN ALS LEERKRACHTEN.

DE LEERLINGEN OVER DE LEERLINGENDAG:

*We zijn samen over een ladder gekropen. Acht leerlingen hielden de ladder goed vast en één leerling kroop erover. Voor elke leerling die erover durfde kruipen, kregen we twee euro. Met dat geld mochten we naar de winkel gaan om brood en beleg voor het middageten te kopen. We mochten zelf kiezen wat we kochten en waar. We gingen naar de Lidl en we hadden meer dan genoeg om te eten. **Fatine***

*Voor mij was de leerlingendag positief. Ik was nieuw in de klas en leerde de andere leerlingen beter kennen. We praatten over wat we willen in de toekomst en we leerden elkaar kennen omdat we samen opdrachten moesten doen. Ik zag wie moedig was, en wie soms wat bang was. We hielpen elkaar als we bang waren. **Loike***

*We maakten afspraken met de klasleerkracht. We hebben gevraagd om vijf minuutjes pauze te houden tussen twee uur in, als we twee uur dezelfde les hebben. Een andere afspraak is dat de leerkracht grote taken en toetsen een week op voorhand aankondigt. En we vullen de agenda nu in bij het begin van de les. We vertelden deze dingen ook al aan de andere leerkrachten en vroegen of zij dit ook wilden doen. De leerkrachten kunnen ook voorstellen doen. **Stephane***

*Ik wilde eerst niet over de ladder kruipen maar de anderen hebben me echt gemotiveerd en ik heb het gedaan en ik was echt fier. We hebben ook veel verteld aan elkaar in de groep. Sommige dingen wisten we nog niet van elkaar. Ik vond het leuk om over deze dingen te praten. De leerkrachten deden gewoon mee en stonden niet 'boven' ons. Dat was fijn. Maar de boodschappen vond ik het leukste. De leerkrachten vonden dat we het heel goed hadden gedaan. **Imane, Ibtissam en Dina***

DE LEERKRACHTEN OVER DE LEERLINGENDAG:

*Ik vond het een heel fijne dag. Ik heb de leerlingen echt beter leren kennen en kan daar nu beter op inspelen door thema's waaraan ik in de klas meer aandacht besteed. De afspraken werden op een fijne manier gemaakt. Het werd heel goed overgebracht naar de leerlingen. Doordat de vertrouwensoefeningen eerst kwamen, was het praten over dingen achteraf gemakkelijk. De leerlingen hadden zich tijdens die oefeningen al kwetsbaar opgesteld en daarom konden ze daarna meer van hun mening laten blijken zonder dat daar reacties op kwamen. Het was een open sfeer. **Ann***

*Er is veel tijd gemaakt om naar elkaar te luisteren. Dit is wel nodig in deze klassen. Het luisteren naar elkaar en het geduld hebben hiervoor. Onze leerlingen hebben dit echt nodig. We merken dat het belangrijk is dit ook na de klasdag te blijven opvolgen. Leerlingen moeten het signaal blijven krijgen dat ze eerlijk hun idee kunnen geven en dat de leerkrachten hiernaar zullen luisteren en hun serieus zullen nemen. **Caroline en Helmut***

*De leerlingen doen de doe-oefeningen (bv. met de ladder) heel graag. Dat onthouden ze echt. Ze kenden elkaar bij ons al heel goed, en er waren al afspraken gemaakt. De leerlingendag heeft hen wel nog meer open naar elkaar gemaakt. Ik let er na de leerlingendag op dat ik af en toe iets anders doe dan gewoon lesgeven. Elkaars werk evalueren bijvoorbeeld. Of met Halloween samen een hapje maken. Normaal zijn er drie of vier die dan beslissen wat er gemaakt wordt maar nu vragen ze ook meer aan de stillere leerlingen in de klas wat zij ervan vinden. **Sanne***

TOT SLOT LATEN WE NOG GRAAG JAN EN SASKIA, DE BEGELEIDERS VAN VZW DOEDÉSKADÉN AAN HET WOORD:

Wat is leerlingenparticipatie voor jullie?

Leerlingenparticipatie is voor ons de invloed die leerlingen kunnen uitoefenen op het reilen en zeilen van hun school. Het domein waarop zij inspraak hebben moet duidelijk zijn, en goed afgebakend.

Hoe kunt u leerlingenparticipatie organiseren?

Een eerste fase hierin is geïnformeerd worden. Uitleg geven over het waarom van de dingen is het 'au serieux' nemen van uw gesprekspartner. U legt iets uit omdat u gelooft dat de andere het zal begrijpen. Er is trouwens niets waar u mensen zo hard mee op de kast krijgt, als met het antwoord "daarom" op de vraag "waarom"? Als u een uitleg geeft, gaan mensen ook sneller rekening houden met wat u vraagt.

Er is pas participatie als iedereen participeert. Het model leerlingenraad voldoet hier niet aan. U werkt bij een leerlingenraad vanuit een vertegenwoordiging en dat is vaak niet representatief. Zelfs als het representatief is, laat u iemand algemene stellingen doen over wat anderen denken. Het is alsof u aan iemand met lang haar vraagt om te zeggen wat alle andere mensen met lang haar denken. En dat is al helemaal zo als u het als een oefening ziet in burgerschap. Als u maar enkele leerlingen het woord laat voeren, oefent niet iedereen in burgerschap.

Waarom vinden jullie leerlingenparticipatie belangrijk?

Leerlingenparticipatie is een middel om te bereiken dat leerlingen zich goed voelen op school, maar ook leerkrachten, secretariaatsmedewerkers, poetspersoneel. Het is eigenlijk een stukje van een cultuur van inspraak. Overleggen is voor iedereen. Een school moet een plek zijn waar u voelt dat u erbij hoort. Dat kan via leerlingenparticipatie.

Wat zijn randvoorwaarden om dit te kunnen doen?

We gaan het gesprek tussen leerlingen en leerkrachten niet aan vanuit gelijkheid, maar vanuit gelijkwaardigheid. Het eerste nastreven, werkt niet. Dan gaat het draaien om een soort van populaire leerkracht die niet meer consequent handelt. Leerlingenparticipatie gaat niet over het 'verleuken' van onderwijs. Het gaat om kwaliteitszorg, om het beter willen doen. Gelijkwaardigheid gaat daarentegen om een attitude die u stimuleert op school. U zou het kunnen omschrijven als "ik geef mijn argumenten aan jou en daarna heb ik tijd om te luisteren naar jouw argumenten". We vragen tijdens de leerlingendagen niet: "Wanneer is een les een leuke les?", maar we vragen: "Wanneer is een les een goede les?" Daarachter zit een zelfde redenering.

Wat zijn aandachtspunten in een inspraakproces?

U moet inspraak organiseren die past bij de stijl van de leerlingen. Een formeel inspraakorgaan oprichten op een school voor deeltijds onderwijs, werkt niet. Of heel veel werken met non-verbale inspraak in een heel verbaal milieu werkt ook niet.

Leerlingen (en leerkrachten) hebben de behoefte om een veilig gespreksklimaat te voelen. Omkadering is daarom belangrijk. Leerlingen willen voelen dat leerkrachten naar hen zullen luisteren als ze het woord nemen. Goed afspreken met hen rond het wat, wanneer, met wie, hoe, en hen een duwtje in de rug geven, zijn (soms) nodig.

Hebt u zelf interesse gekregen om leerlingendagen te organiseren in uw school, neem dan contact op met Martine Nuyts of vzw Doedéskadén.

Martine Nuyts - 016-26 73 58 - pric@vlaamsbrabant.be
Vzw Doedéskadén - info@doedeskadén.be
BELEIDSVERANTWOORDELIJKE: GEDEPUTEERDE LUC ROBIJNS

¹ Het aanbod naar basisscholen is op aanvraag van basisscholen die een divers publiek aantrekken. De ondersteuning is vaak in overleg met de plaatselijke integratieambtenaar. Het concrete aanbod is altijd op maat maar concentreert zich vaak rond ouderbetrokkenheid, taalbeleid of brede schoolinitiatieven.